

KÖNYVEKRŐL

Elmélet és gyakorlat metszéspontján: két kötet a metakogníció pedagógiai jelentőségéről

Bevezetés

A metakogníció, a tudatelmélet és az episztemológiai meggyőződések kutatása az elmúlt évtizedekben egyre hangsúlyosabb szerepet kapott a neveléstudományban. E három terület közös vonása, hogy mindegyik a tanulás belső, mentális folyamataira irányítja a figyelmet: arra, hogyan gondolkodnak a tanulók a saját tanulásukról, hogyan értelmezik mások mentális állapotait, illetve milyen elképzeléseik vannak a tudás természetéről és forrásairól. A nemzetközi szakirodalomban ezek a kutatási irányok az 1970-es évektől kezdve fokozatosan összekapcsolódtak, s napjainkra számos empirikus és elméleti munka vizsgálja a közöttük lévő összefüggéseket.

A metakogníció nemzetközi szakirodalma hazai recepciójának és a vonatkozó hazai empirikus kutatásoknak a megkérdőjelezését az utóbbi években számos kutatási projekt igyekezte csökkenteni. Egyfelől általánosságban igaz, hogy a tudományos párbeszédbe történő későbbi bekapcsolódás bizonyos előnyökkel jár, hiszen a fogalmi tisztázás viharos időszakait már magunk mögött hagyhattuk. Másfelől viszont a fáziskésés a metakogníció-elmélet alkalmazási területén érződik. Továbbá érdemes szem előtt tartanunk, hogy a különböző fogalmak értelmezése és pedagógiai alkalmazása kulturális és oktatási kontextusonként eltérő lehet. Az angol és magyar nyelvű munkák együttes vizsgálata ezért lehetőséget ad arra, hogy feltérképezzük a különböző megközelítések közötti hasonlóságokat, eltéréseket és kölcsönhatásokat.

Jelen recenzió két olyan friss kötetet mutat be, amelyek egyaránt a metakogníció jelenségvilágát helyezik középpontba, ám eltérő perspektívából közelítik meg a témát. Jonathan Firth 2025-ben megjelent *Metacognition and Study Skills. A Guide for Teachers* (Metakogníció és tanulási készségek. Tanári kézikönyv; 2025) című munkája gyakorlat-orientált, tanári szemszögből íródott, és a metakognitív szemlélet pedagógiai alkalmazására helyezi a hangsúlyt. A Steklács János, Bálint Ágnes, Csikos Csaba és Zank Ildikó tollából megjelent *Metakogníció, tudatelmélet, episztemológiai meggyőződések* (2025) című kötet ezzel szemben elsősorban elméleti kereteket és kutatási eredményeket tár fel, ugyanakkor gyakorlati implikációkat is megfogalmaz, többek között a ProMeToM nemzetközi akciókutatás bemutatásán keresztül.

E két kötet közös bemutatását az indokolja, hogy mindkettő a tanulás belső folyamataira irányítja a figyelmet, ám eltérő nézőpontból és célközönség számára közelítik meg a témát. A két kötet összehasonlítása jól érzékelteti, hogyan egészíthetik ki egymást az elméleti mélységre építő tudományos munkák és a pedagógiai gyakorlatot támogató kézikönyvek. Együttes vizsgálatuk hozzájárulhat ahhoz, hogy a hazai neveléstudományban és pedagógusképzésben erősebb kapcsolat alakuljon ki a kutatás és az oktatási gyakorlat között. A kötetek ismertetése során először a magyar szerzők munkáját mutatjuk be, amely elsősorban elméleti és kutatási alapokat kínál; ezt követi Jonathan Firth gyakorlat-orientált kötete, amely a metakognitív szemlélet osztálytermi megvalósítására összpontosít.

Steklács, J., Bálint, Á., Csikos, Cs., & Zank, I. (2025). *Metakogníció, tudatelmélet, episztemológiai meggyőződések*. Akadémiai kiadó.

A hazai neveléstudományi diskurzusból a metakogníció, a tudatelmélet és az episztemológiai meggyőződések fogalmai az elmúlt évtizedekben fokozatosan váltak egyre ismertebbé és meghatározóbbá. A most bemutatott, 2025-ben megjelent kötet jelentősége éppen abban áll, hogy a három fogalmi keret egymással szoros összefüggésben tárgyalja, és azok pedagógiai, neveléstudományi jelentőségét átfogóan elemzi. A szerzők – Steklács János, Bálint Ágnes, Csikos Csaba és Zank Ildikó – a hazai pedagógia és pszichológia elismert kutatói, akik közös munkájukban nemcsak elméleti szintézisre törekednek, hanem bemutatják a ProMeToM nemzetközi projekt keretében végzett kutatásaikat és tapasztalataikat is.

A kötet bevezetője Aquinói Tamás gondolatából kiindulva a tudás természetének vizsgálatát állítja középpontba: a valóság megismerésénél talán fontosabb, hogy megértsük, miként működik az emberi elme és tudat. Ez a kiindulópont jól érzékelteti a könyv alapvető szemléletét: a tudásról és a tudásszerzésről való gondolkodás önálló kutatási tárgy, amelynek megértése nélkül nem alakítható ki korszerű pedagógiai gyakorlat. A szerzők szerint a metakogníció, a tudatelmélet és az episztemológiai meggyőződések nem elválasztható dimenziói a tanulásnak és a tanításnak, ugyanakkor e három terület mindmáig kevésbé épült be a hazai pedagógiai gyakorlatba és pedagógusképzésbe.

A kötet első nagy egysége a metakogníció fogalmát, történeti gyökereit és modelljeit tárgyalja. Csíkos Csaba, a fejezet szerzője áttekinti a Flavell nevéhez köthető alapfogalom kialakulását, valamint a metamemória-kutatások, a Nelson–Narens-modell és a későbbi, többek között hazai elméleti fejlemények hatását. A fejezet kiemeli, hogy a metakogníció pedagógiai jelentősége elsősorban abban rejlik, hogy lehetővé teszi a tanulási folyamat tudatos tervezését, nyomon követését és értékelését. Emellett hangsúlyozza, hogy a pedagógusképzés szempontjából is kulcsfontosságú a metakognitív fejlődés modellezése és megértése, hiszen nemcsak a tanulók, hanem a (leendő) pedagógusok esetében is meghatározó kompetenciáról van szó. A kompetenciafejlődés piramismodelljének bemutatásán keresztül a Csíkos a tanárképzés egyik alapvető kérdésére is rámutat: a szaktudományi és a pedagógiai-pszichológiai tudás megfelelő egyensúlyának megteremtése nélkülözhetetlen a hatékony tanári munka szempontjából.

A második fejezet a tudatelmélet (Theory of Mind) neveléstudományi relevanciáját tárgyalja. A fejezet szerzője, Bálint Ágnes amellett érvel, hogy a mások mentális állapotainak – például hiedelmeinek, érzelmeinek, szándékainak – felismerésére és értelmezésére vonatkozó képesség a tanulás társas dimenzióinak egyik alapvető feltétele. A tudatelmélet fejlődése meghatározó szerepet játszik az empátia, a perspektívavétel és a szociális kompetenciák alakulásában, amelyek nélkülözhetetlenek a hatékony tanulói együttműködéshez és a konstruktív tantermi interakciókhoz. Bálint hangsúlyozza, hogy a tudatelmélet pedagógiai jelentősége nem merül ki a gyermekek fejlődésének leírásában, hanem közvetlenül kapcsolódik az oktatási gyakorlat megújításához is. A fejezet bemutatja, hogy a tanulók mentális állapotaira való érzékeny pedagógusi reflektálás miként járulhat hozzá az inkluzív, együttműködésen alapuló tanulási környezetek kialakításához. Ez különösen fontos a heterogén összetételű osztályokban, ahol a tanulók eltérő előzetes tudása, motivációi és kognitív jellemzői csak akkor integrálhatók hatékonyan, ha a pedagógus képes a tanulók gondolkodásmódjának és nézőpontjának értelmezésére. A fejezet arra is rámutat, hogy a tudatelmélet fejlesztése nem kizárólag a tanulók szociális készségeit érinti, hanem a pedagógusok számára is kulcsfontosságú. A mások mentális állapotainak pontos észlelése és értelmezése elengedhetetlen a tanulási folyamatok adaptív támogatásához, a tanulói nehézségek azonosításához, valamint a tanórákon zajló interakciók finomhangolásához.

A harmadik fejezet az episztemológiai meggyőződések kérdéskörét tárgyalja, vagyis azt, hogy a tanulók milyen elképzelésekkel rendelkeznek a tudás természetéről, bizonyosságáról és forrásairól. A fejezet szerzője, Steklács János kiemeli, hogy ezek a meggyőződések alapvetően meghatározzák, hogyan viszonyulnak a tanulók az új ismeretekhez, a tanulási folyamat során felmerülő bizonytalansághoz, valamint milyen stratégiákat választanak a tudás elsajátítására és értékelésére. Steklács bemutatja, hogy az episztemológiai hiedelmek különböző fejlődési szinteken jelenhetnek meg: a tudás tekintélyelvű, statikus és abszolút felfogásától a konstruktivista szemléletig, amely a tudást változó, kontextusfüggő és érveléssel igazolandó konstrukcióként értelmezi. A fejezet hangsúlyozza, hogy ez az elmozdulás nem pusztán filozófiai kérdés, hanem közvetlen pedagógiai következményekkel jár. Azok a tanulók, akik a tudást tekintélyalapúnak és abszolútnak tartják, jellemzően reprodukív tanulási stratégiákat alkalmaznak, kevésbé hajlandók az önálló gondolkodásra, és nehezebben kezelik az ellentmondásokat. Ezzel szemben a konstruktivista beállítódás kedvez a kritikai gondolkodásnak, a problémamegoldásnak és a reflektív tanulásnak. A fejezet hangsúlyozza továbbá az episztemológiai meggyőződések pedagógiai relevanciáját is. Ezek a nézetek meghatározzák, hogy a tanulók mennyire képesek tudatosan és rugalmasan alakítani tanulási stratégiáikat, hogyan értelmezik a tanulási helyzeteket, és milyen mértékben vállalnak aktív szerepet saját tudásuk építésében. A szerző hangsúlyozza, hogy a pedagógusok feladata nem csupán a tananyag közvetítése, hanem annak a szemléletnek a támogatása is, amely a tudást nyitott, kritikai megközelítés tárgyává teszi. Végül a fejezet rámutat, hogy az episztemológiai meggyőződések fejlesztése nem különálló feladat, hanem szorosan összefonódik a metakognitív és tudatelméleti folyamatokkal. A tanulók tudásról alkotott nézeteinek formálása kulcsszerepet játszik abban, hogy képesek legyenek reflektálni saját gondolkodásukra, megérteni mások nézőpontját, és aktívan részt venni a közös tudáskonstrukcióban.

Külön fejezet foglalkozik a ProMeToM (Promoting Metacognition, Theory of Mind and Epistemological Beliefs in Education) nemzetközi projekt bemutatásával, amelyben magyar kutatók is aktívan részt vettek. Zank Ildikó és Bálint Ágnes részletesen mutatja be a projektet, melynek célja az volt, hogy egy komplex akciókutatás keretében együttesen fejlesszék a korábban bemutatott három területet: a metakogníciót, a tudatelméleti képességet, valamint az

episztemológiai tudatosságot. A fejezet ismerteti a kutatási projekt során használt – részben saját fejlesztésű – mérőeszközöket, részletesen kitér az akciókutatás mint módszer pedagógiai jelentőségére, és a tapasztaltakon keresztül bemutatja, hogyan valósult meg a gyakorló pedagógusok bevonása a ProMeToM projekt akciókutatásába. A 2023–2024-ben, öt ország tanáraival és tanulóival zajló program egymásra épülő mérésekkel és célzott beavatkozásokkal dolgozott: a pedagógusok társukatóként nemcsak a mérőeszközöket alkalmazták, hanem ők valósították meg az osztálytermi intervenciókat is, tapasztalataikat reflektív naplókban rögzítve. Az akciókutatási keret a folyamatos visszacsatolást és finomhangolást tett lehetővé: a tanár–diák együttműködés megerősödött, bizalmi tanulási környezet alakult ki, miközben a tanulók önállósága, önismerete és felelősségvállalása erősödött. A bemutatott példák szerint az alkalmazott gyakorlatok a szociális és érzelmi készségek, a vitakultúra és a tanulási motiváció fejlesztésében is ígéretesek. A tanári introspekció – a döntések és kommunikáció hatásának tudatos elemzése – egyszerre hozta felszínre a dilemmákat és erősítette a szakmai elköteleződést, ami hosszabb távon a pedagógiai gyakorlat tudatosabb alakításához járulhat hozzá. Ez a fejezet mintegy hidat képez az elmélet és a gyakorlat között: a korábbi fejezetekben bemutatott elméleti alapokat egy konkrét akciókutatás példáján keresztül teszi kézzelfoghatóvá, bemutatva, hogyan épülhetnek be ezek a megközelítések a mindennapi pedagógiai gyakorlatba.

A szerkesztett kötet legnagyobb erőssége az elméleti mélység és a fogalmak tudományos megalapozottsága. A szerzők széles körű szakirodalmi háttérrel dolgoznak, és egyaránt hivatkoznak pszichológiai, filozófiai és pedagógiai forrásokra. Ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy a hazai szakirodalomban átfogó, multidiszciplináris keretben jelenjen meg a három kulcsfogalom. Az is a kötet értékét növeli, hogy nem pusztán elméleti fejtegetéseket tartalmaz, hanem a ProMeToM projekt révén empirikus és gyakorlati példákat is felmutat. A kötet jelentős hozzájárulás a hazai neveléstudományhoz, és alapműnek tekinthető mindazok számára, akik elmélyülten szeretnék megérteni a metakogníció és a kapcsolódó fogalmak pedagógiai jelentőségét. Összességében a *Metakogníció, tudatelmélet, episztemológiai meggyőződések* című kötet értékes és hiánypótló munka. A szerzők világossá teszik, hogy e három fogalom integrációja komoly tartalékot jelent a magyar oktatási rendszer korszerűsítésében, és elméleti keretet nyújt a tanulás és tanítás jövőbeli fejlesztéséhez.

Firth, J. (2025). *Metacognition and study skills. A guide for teachers*. Routledge.

A magyar nyelven megjelent, elsősorban elméleti fókuszú kötet bemutatása után egy olyan angol nyelvű kötetre térünk át, mely elsősorban gyakorlati szempontból közelíti meg a metakogníció kérdéskörét. A szerző, Jonathan Firth a University of Strathclyde (Glasgow) oktatója és kutatója. Kutatási érdeklődése a kognitív pszichológia oktatási alkalmazásaira irányul, különös tekintettel a memória, a metakogníció és a tanulási stratégiák összefüggéseire.

Legújabb kötete, a *Metacognition and study skills. A guide for teachers* (2025) főként gyakorló pedagógusok számára nyújt átfogó, gyakorlati irányultságú útmutatót ahhoz, miként támogatathatják diákjaik metakognitív készségeinek és tanulási stratégiáinak fejlődését. A könyv kiindulópontját a nemzetközi szakirodalom azon kutatási eredményei adják, melyek szerint a tanulók gyakran tévesen ítélik meg saját megértésüket és tanulási folyamataikat. Jellemző például, hogy túlbecsülik emlékezeti teljesítményüket, alábecsülik a felejtés mértékét, illetve nem választanak hatékony tanulási stratégiákat. Firth állítása szerint mindezekre a problémákra a metakognitív megközelítés adhat választ: ha a diákok megtanulnak tudatosan reflektálni saját gondolkodásukra, akkor sikeresebb, önszabályozott tanulókká válhatnak.

A kötet 12 fejezetből áll, és fokozatosan vezeti be az olvasót a metakogníció elméletébe, majd annak pedagógiai alkalmazási lehetőségeibe. Az első két fejezet a tanulás pszichológiai alapjait ismerteti, különös tekintettel a memória működésére, a tanulással kapcsolatos tévhitekre és a metakogníció kutatástörténetére. Ezt követően három fejezet a tanulási folyamat szakaszai szerint mutatja be a metakognitív stratégiákat: mit tehet a tanuló egy feladat megoldása előtt, közben és után. Külön figyelmet kap egy fejezetben a szövegértés és az írás fejlesztése, valamint a digitális technológia nélküli, „unplugged” metakognitív gyakorlatok. A későbbi fejezetek a tanulói önszabályozás és a vizsgafelkészülés összefüggéseit, valamint a metakognitív szemlélet iskolai szintű kultúrájának kialakítását tárgyalják.

Firth könyvének egyik kiemelendő értéke, hogy az elméleti bevezető fejezetek nem pusztán fogalmi áttekintést nyújtanak, hanem világosan megmutatják, hogyan kapcsolódnak a metakognitív stratégiák a tanulás pszichológiai törvényszerűségeihez. A szerző részletesen bemutatja a memória működésére, a felejtés természetére és a tanulói tévhitekre vonatkozó empirikus eredményeket, amelyek a könyv gyakorlati javaslatainak tudományos hátterét adják.

Kiemelt szerepet kapnak többek között a spacing és az interleaving (azaz a tananyag elosztott gyakorlása és a különböző témák váltakozó feldolgozása) koncepciói, amelyek mind azt hangsúlyozzák, hogy a tanulási folyamat tudatos strukturálása hosszú távon mélyebb megértéshez és tartósabb tudáshoz vezet.

A könyv másik erőssége, hogy minden fejezetben szerepelnek esettanulmányok, feladatok, gyakorlati példák és tanári kérdésjavaslatok, amelyek azonnal alkalmazhatóvá teszik az elméleti ismereteket. Például az olyan metakognitív kérdések, melyek a nyomon követés, a kontroll és a tudás pontosításának folyamatait erősítik, vagyis közvetlenül segítik a tanulókat abban, hogy reflektáljanak saját gondolkodásukra („Jó úton jársz?”; „Milyen sorrendben érdemes elvégezned a feladatokat?”; „Ellenőrizted az eredményedet?”) azon gyakorló pedagógusok számára is könnyen alkalmazhatók, akik még csak ismerkednek a metakogníció tanulási és tanítási folyamatban betöltött szerepével. A metakognícióra alapozott szemlélet és osztálytermi kultúra jegyében a tanulóknak nem valamiféle helyes, elvárt választ kell tudniuk adni az iménti mintakérdésekre, hanem azokra valódi és egyéni különbségeket mutató válaszok léteznek. Az esettanulmányok számos különböző tantárgyi területet és életkort fednek le, rámutatva a kötet széleskörű gyakorlati alkalmazási lehetőségeire. A fejezetekben található feladatok emellett az olvasó metakognitív tanulási készségeinek fejlesztését is biztosítják: számos esetben az elméletben ismertetett metakognitív stratégiák alkalmazását gyakorlati alkalmazzák a fejezetek olvasása közben, így az olvasó pedagógus „saját bőrén tapasztalhatja”, amit később diákjainak fog átadni.

A kötetben megjelenő gondolatok és gyakorlati megfontolások szorosan illeszkednek a kognitív tudomány nemzetközi diskurzusához. Firth számos klasszikus és modern elméletre hivatkozik, köztük a Nelson–Narens-modelle és a Bjork-házaspár „desirable difficulties” (kívánatos nehézségek) koncepciójára. Stílusa közérthető, folyamatosan a pedagógiai gyakorlat szempontjából világítja meg a kutatási eredményeket, az elmélet és a gyakorlat párhuzamosan, egymást erősítve jelenik meg a kötetben. Habár a kézikönyv elsősorban a brit oktatási rendszer kontextusára épül, a sokszínű és széleskörű gyakorlati példák számtalan jól alkalmazható stratégiát kínálnak a haza pedagógusközösség számára is.

Összességében a *Metacognition and study skills* jelentős hozzájárulás a pedagógusok szakmai fejlődéséhez. Firth könyve meggyőzően bizonyítja, hogy a metakogníció nem „új divatirányzat”, hanem a tanulás egyik kulcsdimenziója, amelynek tudatos fejlesztése érdemben javíthatja a tanulói teljesítményt és az önszabályozott tanulás sikerességét. A kötet egyik fontos üzenete, hogy a metakognitív szemlélet fejlesztése nem elszigetelt pedagógiai cél, hanem a tanulási folyamat egészét átható megközelítés. Firth amellel érvel, hogy a tanári modellálás, a gondolkodási folyamatok verbalizálása és a reflektív tanulási kultúra kialakítása nélkül a metakognitív stratégiák hatása korlátozott marad. Éppen ezért a könyv nemcsak módszertani ötleteket ad, hanem szemléletformáló szerepet is betölt, és a pedagógiai gondolkodás mélyebb átalakítására ösztönöz. A könyv így különösen hasznos lehet pedagógusképzésben és -továbbképzésben, valamint azoknak a gyakorló pedagógusoknak, akik szeretnék tanulóiknak hatékonyabb tanulási stratégiákat nyújtani.

A két kötet összehasonlítása

A Jonathan Firth által írt *Metacognition and study skills* (2025) és a Steklács János, Bálint Ágnes, Csíkos Csaba és Zank Ildikó által jegyzett *Metakogníció, tudatelmélet, episztemológiai meggyőződések* közös vonása, hogy mindkét kötet a metakogníciót tekinti kiindulópontnak, és a tanulás sikerességének kulcs tényezőjeként értelmezi azt. Egyaránt hangsúlyozzák, hogy a metakognitív képességek fejlesztése nélkülözhetetlen az önszabályozott tanulás szempontjából, és mindkét munka kiemeli a pedagógusok szerepét e folyamat támogatásában.

Ugyanakkor a két könyv szemléletmódja és célközönsége jelentősen eltér. Firth munkája alapvetően gyakorlat-orientált, a pedagógusok számára közvetlenül használható stratégiákat, kérdésmintákat és esettanulmányokat kínál. Nyelvezete közérthető, stílusa könnyen befogadható, fő célja pedig a tanári gyakorlat gazdagítása. Ezzel szemben a magyar szerzők kötete elsősorban elméleti igényességgel tűnik ki: a metakogníciót a tudatelmélet és az episztemológiai meggyőződések fogalmaival összekapcsolva tárgyalja, és széles körű nemzetközi és hazai szakirodalmi háttérre támaszkodik. A kötet erőteljesen tudományos jellegű, inkább a kutatók és a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók számára nyújt átfogó elméleti keretet, mintsem a gyakorló pedagógusok számára kézikönyvet.

Egy másik lényeges különbség a kontextusban érhető tetten. Firth példái és ajánlásai a brit oktatási rendszerből merítenek, s bár elméleti alapjaik általánosíthatók, közvetlen átültetésük a magyar oktatási környezetbe nem minden esetben kézenfekvő. A hazai kötet ezzel szemben kifejezetten a magyar és közép-európai kontextusra fókuszál, így a hazai pedagógusok és kutatók számára közvetlenebb kapcsolódási pontokat kínál.

Összességében a két munka egymást kiegészítő jelleggel értelmezhető. Míg Firth könyve inspiráló példákat kínál a metakognitív szemlélet mindennapi tanításban való megjelenítésére, addig Steklács és munkatársai elméleti mélységet és multidiszciplináris keretet biztosítanak a metakogníció, a tudatelmélet és az episztemológiai meggyőződések pedagógiai vizsgálatához. Együtt olvasva a két kötet kiegyensúlyozott képet ad a metakognícióról: az egyik az elméleti megalapozás, a másik a gyakorlati megvalósítás felől közelíti meg a kérdéskört.

Ajánlások a magyar oktatás számára

A két kötet tanulságai alapján egyértelműen megfogalmazható, hogy a magyar oktatás számára a metakognitív szemlélet tudatosabb beépítése mind a pedagógusképzés, mind az iskolai gyakorlat szintjén kulcsfontosságú lenne.

Steklács János és munkatársai kötete olyan elméleti mélységet kínál, amely segíthet a pedagógusjelöltek és a kutatók számára abban, hogy a metakogníciót tágabb pszichológiai és filozófiai keretben értsék meg. Különösen fontos üzenete a kötetnek, hogy a metakogníció szoros kapcsolatban áll a tudatelmélettel és az episztemológiai meggyőződésekkel, és a három kognitív területre érdemes funkcionális egységként tekinteni a fejlesztés során. Ez a szemlélet hasznos elméleti alapként szolgálhat a jövőben a pedagógusképzés és -továbbképzés fejlesztését célzó kísérletek számára.

Jonathan Firth könyve ezzel szemben arra hívja fel a figyelmet, hogy a metakogníció nem csupán elméleti konstrukció, hanem a mindennapi tanításban tudatosan alkalmazható stratégiák rendszere. Az általa bemutatott kérdésmin-ták és tanórai gyakorlatok jól szolgálhatják a magyar pedagógusok szakmai fejlődését is, amennyiben ezek adaptálásra kerülnek a hazai oktatási környezethez.

A két könyv együtt arra mutat rá, hogy a magyar oktatás számára a legnagyobb lehetőség az elméleti megalapozás és a gyakorlati stratégiák ötvözésében rejlik. A pedagógusképzésben szükséges lenne mind a hazai szerzők által kínált elméleti keretek elsajátítása, mind pedig a Firth által javasolt tantermi gyakorlatok rendszeres beépítése. Ily módon a pedagógusok nemcsak alkalmazni tudnák a metakognitív stratégiákat, hanem reflektált módon, tudományosan megalapozva is értelmezhetnék azokat.

Irodalom

Firth, J. (2025). *Metacognition and study skills: A guide for teachers*. Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9781003386971>

Steklács, J., Bálint, Á., Csikos, Cs., & Zank, I. (2024). *Metakogníció, tudatelmélet, episztemológiai meggyőződések: Az iskolai tudásrendszer háttérdimenziói*. Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789636640729>

Biró Fanni